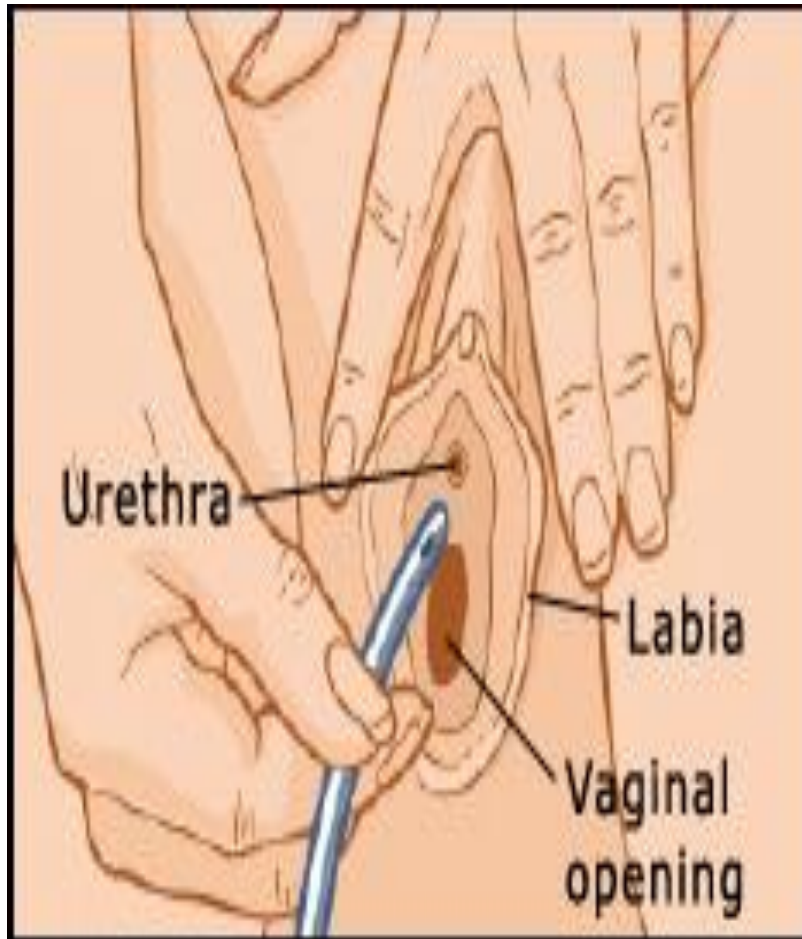

کارگذاری سوند مثانه در زنان

Foley Catheter Insertion in female

تهیه و تنظیم :

اعضاء هیات علمی

مرکز آموزش ، پژوهش و سنجش مهارتهای بالینی

اسفند ماه سال ۱۴۰۱

عنوان مهارت: سوندگذاری مثانه در زنان

پیش نیاز: آناتومی دستگاه ادراری زنان

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با نحوه انجام صحیح سوندگذاری مثانه در افراد مؤنث

اهداف ویژه:

- اندیکاسیونها و کنتراندیکاسیونها بالینی تعبیه سوند مثانه را بدانند.
 - مراحل تعبیه سوند مثانه را بدانند و اجرا کنند.
 - مراحل شستشوی مثانه را بدانند و اجرا کنند.
- سوند لوله ای یکبار مصرف است که برای وارد کردن مایعات به داخل یا کشیدن آنها به خارج از بدن بکار می رود.

اندیکاسیونهای بالینی:

- مانیتورینگ برون ده ادراری در بیماران بسیار بدحال خصوصا در بیمارانی که ثبات همودینامیکی ندارند.
- قبل یا بعد از جراحی های طولانی مدت
- برای بیمارانی که بعد از اعمال جراحی قادر به ادرار کردن نیستند.
- احتباس ادراری ثانویه در اثر بیحسی های نخاعی یا اپیدورال (درناژ مثانه نوروژنیک)
- جمع آوری نمونه ادرار جهت آزمایشات پاراکلینیکی مانند سیتواورترولوگرافی
- قبل و بعد از زایمان در صورت لزوم
- بی اختیاری ادرار
- اتساع مثانه

کنتراندیکاسیونها:

- پارگی های مشکوک مجرا بعلت تروما
- عفونت حاد مجرای پیشابراهی
- تنگی مجرای پیشابراهی
- هیپرتروفی گردن مثانه

وسایل مورد نیاز جهت تعبیه سوند مثانه

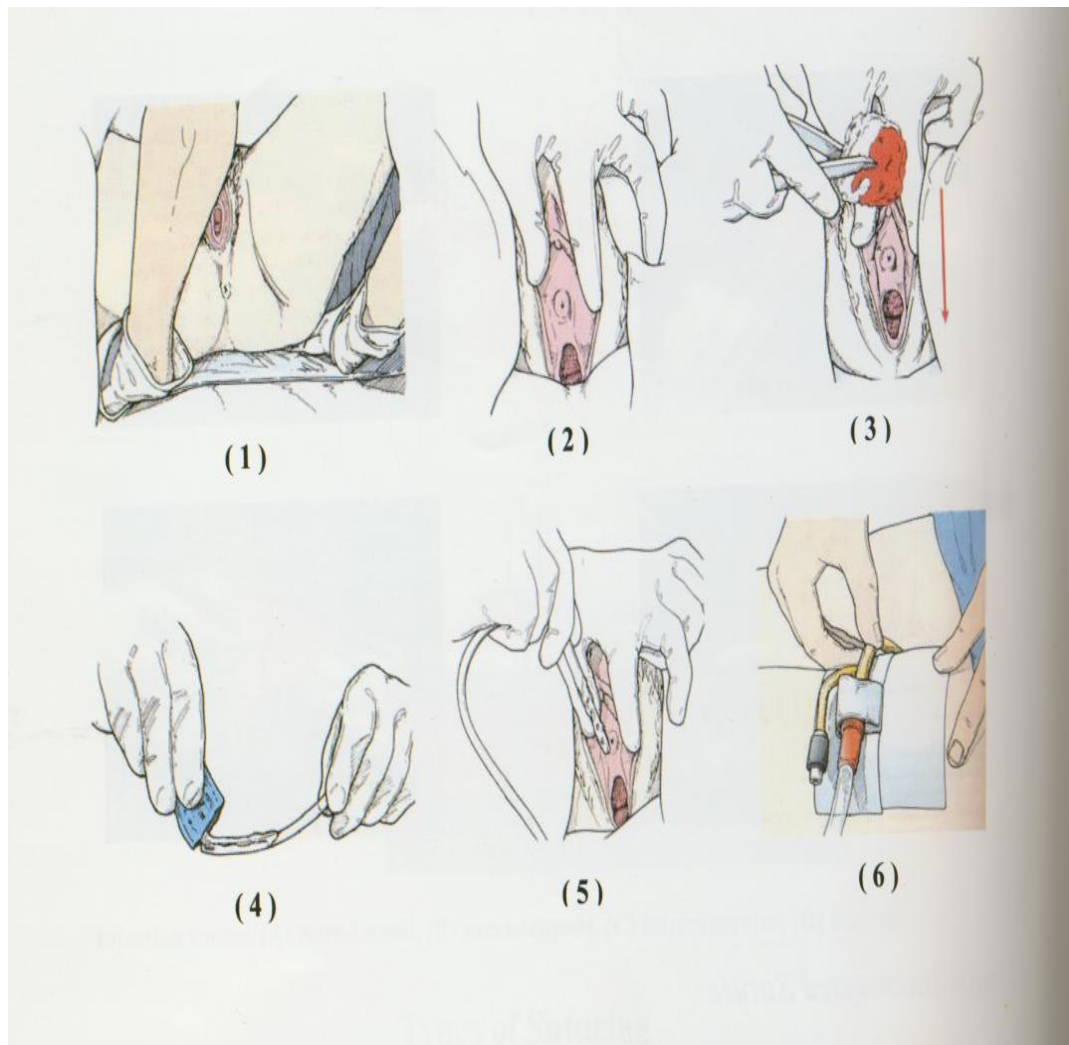
- ست شستشو شامل (شان میان باز ، پنس شستشو ، گاز و پنبه استریل ، رسیور، کاپ استیل ۲ عدد)

- ژل لوبریکانت یا ژل لیدوکائین ۲٪
- سرنگ ۵-۱۰-۵۰ سی سی
- بتادین
- سوند مثانه در سایزهای مختلف
- سالین نرمال
- آب مقطر
- دستکش استریل
- کیسه ادرار (Urine bag)
- منبع نوری قوی
- کرم بتامتازون-ان

نحوه تعبیه سوند مثانه (Nasogastric Tube Insertion)

- در مورد نحوه انجام کار و مراحل به بیمار توضیح داده شده و رضایت وی جلب شود.
- دستها بطور کامل شسته و خشک می شوند.
- از کارکرد صحیح یک منبع نوری قوی اطمینان حاصل می شود.
- بیمار در وضعیت Frog leg (در حالیکه بیمار به پشت خوابیده و زانوها بحالت خمیده و دور از هم باشند) قرار بگیرد.
- ست استریل مخصوص سوندگذاری آماده می شود.
- پس از چک تاریخ برجسب ست شستشو و اطمینان از استریل بودن آن بطریق صحیح باز شود.
- سوند از پوشش بیرونی باز شده و بطریق صحیح در داخل ست قرار داده شود.
- سرنگها نیز از پوشش بیرونی باز شده و بطریق صحیح در داخل ست قرار داده شوند.
- دستکش استریل پوشیده شود.
- محتویات داخل ست مرتب شود.
- بالون سوند با استفاده از یک سرنگ و تزریق مقداری هوا بداخل آن؛ امتحان شود.
- با استفاده از پنس شستشو و مقداری گاز یا پنبه استریل پرینه بیمار با " توجه خاص به مجرای پیشابراهی " از بالا به پایین در چند مرحله با بتادین شسته می شود (هر بار گاز یا پنبه تعویض شود).
- محل مه آشناسایی شود.
- نوک سوند کمی به ژل لوبریکانت استریل آغشته شود.
- سوند طوری با دست غالب گرفته می شود (همراه با پوشش دوم سوند که استریل است) که نوک آن بین دو انگشت شست و اشاره قرار بگیرد.

- سوند به آرامی از طریق مه آ وارد مجرا شده و بطرف مثانه هدایت می شود. از مه آ به میزان ۱۰ سانتیمتر).
- انتهای سوند داخل رسیور قرار می گیرد تا بمحض خروج ادرار (که نشاندهنده صحت عمل می باشد) از آلودگی محیط جلوگیری بعمل آید.
- در صورت ورود بیش از ۱۰ سانتیمتر از کاتتر و عدم خروج ادرار با ۵۰ سی سی سرم سالین نرمال شستشوی مثانه انجام می گیرد و در صورت برگشت مایع روشن می توان کاتتر را جهت ثابت شدن با مایع استریل پر نمود.
- بالون سوند با استفاده از آب مقطر یا سالین نرمال به اندازه لازم پر می شود (حدود ۵ تا ۱۰ سی سی).
- سپس سوند به آرامی بیرون کشیده می شود تا بالون در تماس با گردن مثانه قرار گیرد.
- سوند به کیسه ادرار متصل می شود.
- با استفاده از لکوپلاست سوند بدون اعمال کشش روی یکی از رانهای بیمار ثابت می شود.
- در برخی از بیماران جهت راحتی حال بیمار می توان از کرم بتامتازون- ان بصورت موضعی استفاده نمود.

شستشوی مثانه:

۱- با استفاده از یک سرنگ ۵۰ سی سی:

مقدار ۵۰ سی سی سرم سالین نرمال از طریق مجرای کاتتر به داخل مثانه تزریق شده و سپس آسپیره می شود. به مشخصات مایع خروجی باید دقت نمود.

۲- با استفاده از سوند ۳ شاخه و سرم سالین نرمال:

سیستم بسته ای تهیه می شود بدین ترتیب که از طریق یکی از شاخه های سوند؛ سرم شستشو از طریق ست سرم وارد مثانه شده (انفوزیون) و شاخه بعدی به کیسه ادرار متصل می شود. از شاخه سوم نیز جهت فیکس نمودن سوند، سرم سالین نرمال یا آب مقطر به داخل بالون تزریق می شود. از راه باز نمودن ست سرم؛ سرم به داخل مثانه وارد شده و پس از خروج از مثانه وارد کیسه ادرار می شود.

عوارض سوندگذاری:

- خونریزی
- ایجاد عفونت
- آسیب دیدن بافت های پیشابراه

انواع سوند مثانه

- سوند فولی: در صورتیکه بخواهیم کاتتر مثانه را بمدت طولانی نگهداریم از نوع فولی استفاده می کنیم.
- سوند سه شاخه (مخصوص شستشو)
- سوند نلاتون (Straight): از این سوند برای تخلیه سریع بدون جایگذاری آن داخل مثانه استفاده می شود.

شماره بندی سوندها:

- معمولترین نوع برای کاتتریزاسیون مثانه سوند فولی می باشد.
- French واحد شماره گذاری سوند می باشد که بیانگر قطر خارجی سوند می باشد. برای افراد بزرگسال شماره های ۱۸-۱۶ فرنچ مناسب است .

- $3 \text{ Fr} = 1 \text{ mm}$

- $1 \text{ Fr} = 0.33 \text{ mm}$